І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь ...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 159. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1965 No. 159. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 27 серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ 26-ГО СЕРПНЯ СХВАЛИЛА НА ДОПОМОГУ АКАДЕМІЧНИМ ШКОЛАМ 650 МІЛЬЙОНІВ ДОЛ. Цей проєкт прийнято більшістю 367 до 22-ох голосів. Сенат має почати працю над цим проєктом в найближчому тижні. Це рішення Палати є новим успіхом президента Джансона, який плянує давати федеральні степендії студентам академічних шкіл, каледжів і університетів. Ці степендії діставатимуть тільки ті студенти, які їх дуже потребують і які є надзвичайно здібні. Сподіваються, що впродовж найближчого шкільного року 130,000 студентів дістануть 500дол. стипендії. Схвалена сума має служити і на позички студентам та на будівлі для університетських цілей.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАРЯДИВ, ЩО НОВООДРУЖЕНІ РЕЗЕРВІСТИ МОЖУТЬ БУТИ ПОКЛИКАНІ ДО АКТИВНОЇ СЛУЖБИ. Це зарядження обов'язує негайно, це значить від 27-го серпня. Всі резервісти, одружені перед цією датою, належать до тієї категорії, яка надалі не буде покликувана до активної служби, як довго не будуть покликані всі неодружені резервісти. Одружені резервісти від 27 серпня можуть бути покликані до війська, бо акція у В'єтнамі вимагає більшого числа американського війська. Не будуть покликувані також і ті одружені резервісти, які є батьками дітей, бо ця категорія резервістів може бути покликувана тоді, коли будуть покликані всі жонаті бездітні резервісти.

ПРЕЗЕДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ, ЩО КОНҐРЕС НЕ ЗМОЖЕ ЗАКІНЧИТИ СЕСІЮ ПЕРЕД ДНЕМ ПРАЦІ, це значить перед 5-им вересня, бо ще є невирішена доля численних законопроєктів, які повинні бути схвалені ще на цій сесії. Але Президент обіцяв, що в найближчому році Конґрес зможе покінчити свою працю до кінця червня і виїхати в терен, щоб конґресмени і сенатори могли вести виборчу кампанію. Спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек передбачає, що Конґрес мусітиме працювати до кінця вересня, а демократичний провідник Сенату сенатор Майк Менсфілд сподівається, що вдасться закінчити цьогорічну сесію 18-го вересня.

СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО В СЕНАТІ БУДЕ ОБСТРУКЦІЯ ПРОТИ СКАСУВАННЯ ЗАКОНУ ПРО „ПРАВО НА ПРАЦЮ", яка може спричинити те, що цього року Конґрес не схвалить проєкту про скасування 14-го пункту робітничого закону Тефта-Гартлі з 1947-го року, який дозволяє стейтам мати окремі закони, згідно з якими робітник не мусить бути членом робітничої спілки, щоб дістати працю. Робітничі організації домагаються скасування цього закону, і президент Джансон підтримує це їхнє домагання. Палата в липні ц. р. схвалила скасувати 14 пункт закону Тефта-Гартлі більшістю 211 до 203 голосів. В Сенаті знайдеться більшість на схвалення цього проєкту, але може не бути більшости двох третіх голосів, щоб припинити філібустер південних сенаторів.

ПІД ЧАС ОБЛАВИ НА ЗАБАВУ МОЛОДІ В ІСТ ГЕМПТОНІ, ЛОНҐ АЙЛЕНД, ПОЛІЦІЯ ЗААРЕШТУВАЛА 17 ОСІБ за те, що деякі юнаки мали наркотики а інші невідповідно поводилися. Поліція за допомогою своїх аґентів викрила, що у великому домі на краю міста бавилися 300 осіб, між якими були учні гайскулів і коледжів, а також продавці наркотиків. Забава відбувалася на двох поверхах, вступ становив 2 дол. ніби то на оркестру. Раніше в Рівергеді заарештовано 5 осіб за продаж наркотиків. Облава відбулася о год. 1:30 по півночі. Більшість затриманих поліція завела на поліційну станицю, куди закликано батьків, щоб собі відобрали своїх синів і доньок.

У СВІТІ

ДО ПАРИЖУ ПРИБУЛА — на запрошення французьких комуністів — 12-членна делеґація від компартії Північного В'єтнаму під проводом її першого секретаря Ле Дука То. Цей останній заявив, що його приїзд не стоїть у зв'язку з в'єтнамською війною, дармащо звернувся з закликом до 10.000 в'єтнамців у Франції, щоб вони включилися у „святу війну проти американських імперіялістів". Французька преса в'яже приїзд тієї комуністичної делеґації з недавньою подорожжю французького міністра Мальро до Пейпінґу: це новий доказ кокетування де Голлем комуністів — проти інтересів Заходу.

У ПОРТУГАЛІЇ ПРОГОЛОШЕНО АМНЕСТІЮ для кругло 1.000 в'язнів, між ними багатьох політичних. Звільнено, між іншими, трьох студентів, що їх засуджено в квітні цього року, як ніби комуністів, за протирежимні виступи. Амнестію проголошено з нагоди перевибору контр-адмірала Амеріко Родріґеза Томаса на португальського президента і з увагою на цьогорічні жовтневі парляментарні вибори.

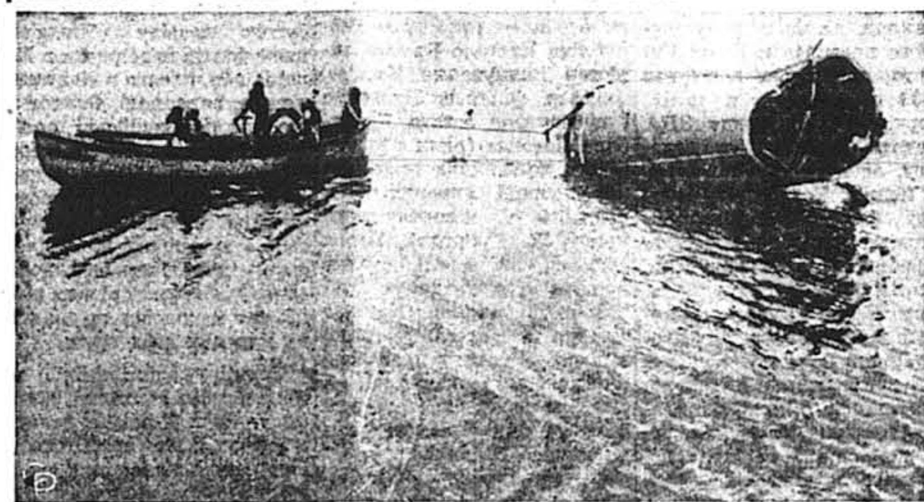
АРАБСЬКІ РОЯЛІСТИ В ЄМЕНІ ПРОГОЛОСИЛИ припинення своїх бойових дій проти республіканського єменського та єгипетського війська. Єгипет вислав був до Ємену близько 60.000 війська, щоб підтримати тамошній, слухняний Єгиптові, республіканський режим. Монархісти чекають тепер, чи республіканські і єгипетські власті в Ємені респектуватимуть підписаний між Нассером та савді-арабським королем Фейсалем договір про замирення в Ємені на базі — відкликання єгипетського війська, тимчасового коаліційного уряду та плебісциту щодо державного устрою.

У СІНҐАПУРІ АРЕШТОВАНО 20 комуністів, здебільша китайців, присланих в минулому місяці з Індонезії для переведення політичних атентатів і саботажів. Між арештованими є також проводир змовників Сін Сіюлін. Знайдено при ньому код (тайний шифр) індонезійської розвідки. Сінґапур виступив 9 серпня ц. р. з Федерації Маляйзії і, здавалося, він замириться з Індонезією та наблизиться до Комуністичного Китаю. Ці арештування, як теж вислання війська з Сінґапуру проти індонезійських партизанів, перекреслюють ті сподівання комуністів.

В ІНДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ВІДКИНЕНО 318 голосами проти 66 внесок на висловлення вотуму недовір'я урядові прем'єра Ляла Багадура Шастрі у зв'язку з ситуацією в Кашмірі. Шастрі виголосив одногодинну промову, в якій перестеріг, що напруження між Індією і Пакістаном грізніше, ані ж це дехто уявляє собі. Індійське військо зайняло третю з черги пакістанську позицію в суміжних горах. За повідомленням з індійських джерел — згинуло 8 пакістанських вояків, але підпільне пакістанське радіо твердить, що „повстанці" в Кашмірі вбили 43-х індійських вояків і старшин.

АМЕРИКАНСЬКІ АСТРОНАВТИ ПЕРЕМОГЛИ ДРУГИЙ СОВЄТСЬКИЙ РЕКОРД; ЛЕТ ДЖЕМІНІ 5 МОЖЕ СКІНЧИТИСЯ В СУБОТУ

Гюстон, Тексас. — Американські астронавти в космічному кораблі Джеміні 5 27го серпня перемогли вже другий дотеперішній рекорд. 26-го серпня вони перемогли рекорд, який встановив був совєтський космонавт Биковський, який летів впродовж 119 годин і 6-ох мінут, а 27-го серпня о год. 0:01 по півночі астронавти Ґордон Купер і Чарлз Конрад перемогли другий совєтський рекорд 507 годин і 7 мінут — довготи космічних летів всіх астронавтів. Але одночасно з цією радісною вісткою повідомляють з контрольної станції, що знов неправильно фунціонує електрична система Джеміні 5, подібно, як це було в першому дні леті в субату 21-го серпня, коли заходила можливість, що треба буде ще того самого дня закінчити лет, що має тривати 8 днів. В п'ятницю рано, це значить 27-го серпня, зайшла можливість, що лет Джеміні 5 може скінчитися на один день скорше, це значить в суботу 28-го серпня. Можливо, що вдасться знов направити електричну систему, і астронавти зможуть відбути в цілості заплянову подорож по космосі, відбувши 3 500 000 000 миль. Астронавти Купер і Конрад були зайняті цим новим клопотом, але все ж таки вони стараються виконувати ті всі завдання, які мають виконати під час цього історичного лету. Лікар астронавтів, д-р Чарлз Беррі ствердив, що обидва астронавти є в повному здоров'ї та з гострою притомністю діючи так, як як цього вимагає їх плян. Д-р Беррі висловив надію, що астронавти відбудуть з успіхом 8-денний лет довкола Землі.

На Атлантійському океані, на відстані яких 640 миль від Бермудів виловлено частину ракети Титан 2, з допомогою якої космічний корабель Джеміні 5 започаткував свій лет в орбіту. На фото: американські моряки витягають ракетну частину із моря.

Президент спонукує обидві сторони до заключення пристойного договору в сталевій промисловості

Питтсбурґ. — Президент Джансон 26-го серпня особисто вмішався до переговорів, які ведуться в сталевій індустрії в справі нового договору про працю і закликав обидві сторони до того, щоб перед середою, 1-им вересня заключили „пристійний" договір, щоб не було страйку, який загрожує від тієї дати. Президент телефонував до виконного віце-президента Сталевої Корпорації ЗДА Конрада Купера і до президента спілки Об'єднані Сталевари Америки І. В. Ейбема і закликав їх до того, щоб заключили такий новий договір про працю, який був би приємливий для робітників і який не був би інфляційним, це значить, не вимагав би збільшувати ціну на сталеві продукти. Під час телефон. розмов Президента обидві делеґації зійшлися на спільне засідання, в якому взяв участь директор Федерального Уряду Посередництва. Коли б не дійшло до заключення нового договору, то 1-го вересня почався б страйк 350 000 сталеварів, який спричинив би безробіття й інших робітників, які залежні від продукції сталі. Президент Джансон заявив журналістам, що він рекомендував обидвом сторонам заключити новий договір без страйку і без інфляційної тенденції. Переговори продовжуватимуться і є надія, що не буде страйку в сталевій продукції.

І В КИЄВІ Й У ЛЬВОВІ ВСЮДИ — РОСІЙСЬКА МОВА

В листі одного українця з Польщі переданому редакції „Свободи" описана його подорож на Україну в половині серпня цього року. „Дуже радів я — пише він — їдучи на той бік. Але, коли прибув на Україну — до Києва, то дуже розчарувався: всюди чути чути тільки російську мову, хоч написи — українські. Коли я входив до якоїсь крамниці, та там говорили по-російськи і починали говорити по-українськи щойно тоді, коли я запитав, чи знають вони українську мову ... У Львові також чути переважно російську мову ..."

ЗАХІД ПРОДОВЖУЄ „МИРОВУ „ОФЕНЗИВУ" ДИПЛОМАТАМИ, ЗМАГАЮЧИ ДО ПЕРЕМИР'Я У В'ЄТНАМІ

Вашинґтон. — Американські пресові коментатори твердять, що поруч із посиленими боями на в'єтнамському фронті — за кулісами йде дипломатична „мирова офензива" з ціллю добитися — за формальною умовою, чи з тихим порозумінням — перемир'я у тамошній війні. ЗДА буцім-то передали вістку північно - в'єтнамському урядові, що коли б Північний В'єтнам відкликав з Південного В'єтнаму в цілості або й частинну свою реґулярну 325-ту дивізію, то Америка припинила б бомбардування Північного В'єтнаму. За даними американської і південно - в'єтнамської розвідки 9,000 вояків тієї реґулярної північно-в'єтнамської частини перебувають у Південному В'єтнамі, чи в прикордонній смузі по стороні „невтральної" Камбоджі. Західня дипломатія змагає до сповільнення війни у В'єтнамі збоку обох воюючих сторін, щоб ніби таким чином створити кращу атмосферу для формальних розмов про воєнне перемир'я. Західні коментатори твердять, що комуністичний Північний В'єтнам „ніколи не зачиняв дверей" до можливого порозуміння дармащо назверх все ще стоїть на непримирливому становищі, відстоюючи „чотири пункти", як передумову до переговорів, рішуче для Америки несприйнятливі. У цій дипломатичній грі заангажовані Канада, Індія і Польща, які, як члени Невтральної Військової Комісії Об'єднаних Націй у В'єтнамі, мають завжди доступ до північно-в'єтнамських проводирів. Те саме стосується Британії і Франції та деяких інших західніх держав, які зберігають з Північним В'єтнамом або дипломатичні, або тільки торговельні взаємини. Про можливості порозуміння безперервно розмовляє з різними дипломатами генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант. Північний В'єтнам — твердять західні обсерватори у Сайґоні і в Ганой — стоїть перед трудною дилемою: або посилити допомогу південно-в'єтнамським комуністичним партизанам з уваги на посилену акцію американського наземного війська і летунства, або сповільнити темп комуністичних атак і піти назустріч західнім дипломатичним заходам. Винищення американською морською піхотою в дводенній битві на південь від бази Чулай близько 1.000 партизанів буцім-то дуже захитало вірою комуністів в їх перемогу. В лавах партизанів відчувається — за зізнаннями полонених — втома і почуття безнадійности. Правда, комуністичні партизани все ще такі сильні, що ось в останніх днях вони знову захопили дві уфортифіковані позиції південно - в'єтнамського війська. Зате американське летунство посилило налети проти Північного В'єтнаму, зруйнувавши м. і. 6 залізничних мостів.

Німці говорять про можливість народження нового „фюрера"

Бонн. — Колишній західньо - німецький міністер оборони — Франц Йосиф Штравс, голова Хриcтиянсь. Партії, перестеріг у своїй коко . Соціяльної Унії, яка є баварською відногою керівної західньо - німецької Християнсько - Демократичної статті, що її проголосив у „Райніше Меркур" в Кельні, що в Німеччині може народитися новий „фюрер", якщо Захід зробить ту саму помилку, яку зробив був у Версайському договорі, здискримінувавши Німеччину. Штравс уважає, що такою дискримінацією була б згода ЗДА, Британії й Франції на заборону Німеччині будь-коли осягнути атомову зброю та мати будь-який вплив на атомову стратегію Заходу, в заміну за згоду Совєтського Союзу на договір про обмеження атомової зброї виключно тільки до теперішніх атомових держав.

Ол. Климко виконує сценічне оформлення для великого музичного видовища на Бродвею

Ню Йорк. Ледве чи є в світі людина, яка інтересується музикою і сценою, не бачила б чи бодай не чувала б про один із найбільш успішних в історії американського „Бродвею" музичного видовища „Май фер лейді" Алена Лернера. Заохочений цим небувалим успіхом, цей сам композитор Лернер приготовив подібне друге музичне видовище (Мюзікал Шов), що матиме назву „Один ясний день" (Ван Клір Дей) і саме тепер відбувається інтенсивна підготова до прем'єри цієї оперети, що має відбутися вже в жовтні цього року. Аранжери видовища сподіються перевищити ним успіхи „Май фер лейді" і роблять у цьому напрямі всі можливі заходи, що їх характеризує хочби факт, що на саме сценічне оформлення (без костюмів) цієї оперети призначено бюджет у сумі 117 тисяч долярів. Нас, українців, цікавить це ще й тим, що це коштовне сценічне оформлення виконує наш земляк, архітект-мистець інж. Олександер Климко. Доручення такого відповідального завдання інженерові Климкові є признанням таки справді незрівняних дотеперішніх досягнень в цій ділянці американського мистецтва, про що час-від-часу читачі „Свободи" мали нагоду довідатись. Відомо, наприклад, що інж. Климко виконав для фірми Дженерал Моторс велику панораму „фючурама" на Світовій Виставі в Ню Йорку, опісля він виконав ряд мистецьких доручень для французького павільйону на цій виставі, раніше він виконав дві панорами для головного недавно „Фрідомленд" в Ню Йорку, а після сценічного оформлення „Ван клір дей" він уже має замовлення на подібне сценічне оформлення іншої великої оперети для Бродвею: „Один гарячий вересневий день". В американських інформаціях про виконавця цих завдань зазначується українську приналежність їхнього виконавця, якою він гордиться та яку він постійно підкреслює.

Збірка статтей А. Камінського „На новому етапі" вийшла у В-ві „Пролог"

Ню Йорк. — В-во „Пролог" опублікувало, як число XVIє своєї Суспільно - політичної бібліотеки збірку політичних статтей свого співробітника і члена редакційної колеґії мюнхенського журналу „Український Самостійник" Анатоля Камінського п. н. „На новому етапі". Починається збірка статтею „Демократія — наріжний камінь з програмі визвольного руху" і головною темою трьох дальших статтей є розгляд й оцінка дотеперішньої програми українського визвольного руху, зокрема таких його формацій, як ОУН, УПА й УГВР. Окремим комплексом питань, що ними займається А. Камінський, є сучасна дійсність на Україні і перспективи сьогоднішньої боротьби українського народу. В трьох останніх статтях своєї збірки прозадить гостру критику комуністичної системи, зокрема на Україні, і доводить, що сучасний комунізм в СССР є тільки дальшим продовженням історичного російського імперіялізму, виявляючи водночас реакційність й антинародність комуністичного вчення, що його він називає „здегенерований совєтський соціялізм". Передмову до 176-сторінкової книжки „На новому етапі" написав д-р Мирослав Прокоп.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ТРЕТІЙ ТОМ МАТЕРІЯЛІВ ДО ІСТОРІЇ УГА

Торонто. — Тижневик „Гомін України" з 28 серпня ц. р. повідомляє, що Дмитро Микитюк з Вінніпеґу, видавець матеріялів до історії Української Галицької Армії, які появилися досі в двох томах, закінчує тепер збірку матеріялів до 3-го тому, що його, як і два попередні томи, величиною 1100 сторінок великої вісімки, видасть своїм власним коштом. Дмитро Микитюк плянує також видати синтетичну історію УГА у зв'язку з 50-літтям УГА, що припадає в 1966 р. Останнім часом п. Д. Микитюк відвідував Східньоєвропейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського у Філядельфії, в архіві якого зберігаються важливі історичні документи до визвольних змагань українського народу.

Заплянований Дм. Микитюком 3-ий том матеріялів до історії УГА повинен появитися до кінця цього року.

З'ЇЗД ДЕЛЕҐАТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Клівленд. — Делеґати 15-ти Відділів Української Гетьманської Організації Америки та її головних керівних органів з'їдуться сюди напередодні Дня Праці 4 і 5 вересня ц. р. на свій 9-тий Звичайний З'їзд. Наради відбуватимуться в залі Української Щадниці, в Пармі. Увечері першого дня (субота), в залі місцевої Гай Скул, відбудеться для ширшого громадянства доповідь радн. Дмитра Левчука, члена Гетьманського Центру, на тему: „Сучасний стан УССР і перспективи визволення". У цей самий час у Клівленді відбудеться також ширше засідання Президії Гетьманської Ради.

ВИСТУП АНСАМБЛЮ „ОРЛИК" У ФРАНЦІЇ

Париж. — На великому Міжнародному фестивалі фолкльору у Сен Жірон, у Франції, в днях 24 і 25 липня ц. р. український репрезентаційний танцювальний ансамбль „Орлик" з Англії здобув дві перші нагороди: за найкраще виконання національних танців та за найкращі національні костюми. Синьожовтий прапор України, піднятий урочисто на щоглу, навкола якої були вишикувані наші хористи в їх національних одягах. Другий український прапор повівав на ратуші міста. У фестивалі брали участь сім державних націй у десяти ансамблях. Найгрізнішим противником українців у змаганнях були мадяри.

НОВА ВИСТАВКА БОГДАНА БОЖЕМСЬКОГО

Від 15 вересня до 15 жовтня відбудеться виставка малярських творів мистця Богдана Божемського в Університеті в Рутерфорді Н. Дж. Провід університету звернувся до нашого мистця з пропозицією виставки після великого успіху, що його мала виставка Б. Божемського в одному з відділів того університету, в Тінеку, весною цього року. Цим разом Богдан Божемський виставляє 38 олійних образів, з чого тільки кілька будуть відомими вже з попередньої виставки, — всі інші нові, створені в останніх місяцях. Це будуть пейзажі, багато квітів, велика олія „Церква в Гакенсаку", мертва природа, звірята і птахи, створені під враженням відвідин в зоологічному городі, риби, „Вілі щогли", „Сцена з акваріюму" і ін. Тематика творів Божемського універсальна, але з виразним українським характером.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ
(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

КОНТРАСТИ

Донецьке. Колгоспний базар. На лавках під наметами продають овочі приватники. Прибули вони сюди з Ростовської области, Краснодарського краю, Грузії та інших місць.

А поруч шатра Донецького „Плодоовочторгу". Тут така сама городина і ціна на неї вдвоє-троє нижча, ніж у приватників. І все ж споживачі беруть овочі не в „Плодоовочторзі", а в гостей. У них вони чисті, перебрані, свіжі, а в колгоспних шатрах та кіосках — брудні, в'ялі.

— Все ж хоч заплатиш дорожче, міркує домогосподарка, зате купиш кращі овочі.

І вона йде до приватника. (З кореспонденції „Бар'єри, городина, споживач" у „Радянській Україні" з 4 серпня).

ДАРИ ЛІСІВ

Поліські ліси багаті на гриби. Тут ростуть лисички, підберезники, боровики, маслюки, білі гриби.

Сотні кілограмів маринованих боровиків і лисичок щодня готують грибовари Дзержинського, Коростенського, Олевського районів (Житомирщина).

Підготовлено велику кількість маринованих грибів для відправлення до Польщі, — пише О. Дробик у „Радянській Україні" з 10 серпня.

УКРАЇНСЬКИЙ УРАЛ ДЛЯ МОСКВИ

„Геніяльний російський вчений Михайло Васильович Ломоносов — перший, хто висловив прозорливу здогадку про багатства надр Карпатських гір", — пише „Радянська Україна" з 5 серпня.

Совєтські геологи, каже часопис, знайшли незчисленні скарби, що ховаються в надрах Карпат і Прикарпаття. Тут усі три типи корисних копалин: рудні і нерудні, каустобіолітові та велика кількість різних мінеральних і промислових вод. Є тут барити, доломіти, живе срібло, золото, срібло та ін. Серед нових родовищ — 14 газу і нафти. У післявоєнні роки совєтські геологи віднайшли 47 родовищ різних корисних копа-

АҐІТАТОРИ НА ПОЛОНИНАХ

Далеко в горах, на полонинах випасають отари овець і стада великої рогатої худоби тваринники Косівського району, Івано-Франківської области.

До тваринників приходять аґітатори. Вони проводять з чабанами бесіди, влаштовують читання газет і ... колективне прислухування радіопередач. (З „Радянської України" 4 серпня).

ОДЯГ ЧИСТИТЬ ... АВТОМАТ

„Опустивши гроші в монетник, ви відкриваєте барабан і кладете убрання чи плащ, сукню чи шерстяний одяг, і хемічна чистка здійснюється автоматично — апарат зробить усе сам, без участи людини. Через тридцять хвилин одержуйте добре почищений одяг ...

Перша дослідна серія таких машин виготовляється на Зміївському машинобудівельному заводі. Масовий випуск їх розпочнеться в наступному році", — подає „Радянська Україна" з 5 серпня.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Оборона в космосі

На своїй останній пресовій конференції минулої середи 25 серпня ц. р. президент Джансон повідомив, що він дав доручення приготовити коштом півтори більйона долярів першу американську космічну оборонну лябораторію з виразним ствердженням, що сталось це після нарад з Департаментом оборони, себто з Пентаґоном, і секретарем оборони Робертом МекНамарою, та з підкресленням, що така космічна лябораторія „вможливить нам з'ясувати її причетність до оборони Америки".

Сам отой проєкт, як уся щораз ширша програма космічних дослідів, межує із світом фантазії і її подробиці зрозумілі тільки фахівцям. Але річ не в самому конкретному проєкті, а в доказі, що відповідальні за безпеку Америки чинники ні на момент не забувають про існуючі для Америки і світу небезпеки та не занедбують своїх завдань. Це тим паче добра і заспокійлива подія, що діється в часі безперервних співіснувальних заяв і ходів. Адже й на тій самій пресовій конференції Президент виявив джентлменський жест у відношенні до большевиків, запросивши представників совєтської Академії Наук на акт виcтартування в найближчому місяці нового американського космічного корабля Джеміні 6. З другого боку слід розуміти, що Америка, заанґажована у війні в Південній Азії, не хоче водночас загострювати відносин в Европі та що вона мусить брати на увагу распрю між Москвою і Пейпінґом, щоб не спричинятись до їхнього замирення на антиамериканському фронті. І хоч заява Президента, що „ми напевно тепло привітаємо його (делеґата совєтської Академії Наук) в Америці" не породжує в американців великого захоплення, то все ж — об'єктивно треба признати, що це зручний тактичний хід: бо коли б большевики прислали до Кейпу Кеннеді свого обсерватора, то й повинні запросити американського науковця до свого — дотепер строго засекреченого — місця ракетно-космічних експериментів.

Заповідь щодо будови космічної оборонної лябораторії є дальше доказом, що керівні американські чинники вчаться на минулих помилках. Відомо, що американські військові кола мали багато турбот і потребували довгого часу, поки переконали Білий Дім про потребу розвитку водневої — гідронуклеарної — зброї. Відомо теж, що Совєти тільки тому на цілих 5 років випередили Америку у дослідах над ракетами, удосконалюючи знайдені у Східній Прусії лябораторії німецьких „V 1" і „V 2", — що цивільні дорадники президента Трумана не прикладали до цієї справи належної ваги. Большевицька пропаґанда, яка завжди стосує дві мірки — до своїх і чужих — обов'язково причеплює до назви Пентаґон окреслення „паліїв війни". Але між „паліями війни" та плянувальниками оборони батьківщини проти дійсних аґресорів - імперіялістів, які свій імперіялізм піднесли до партійної місії, партійної догми, — є така сама різниця, як між аґресором і його жертвою. Пентаґон — це оборонний мозок і оборонний стрижень Америки. Добре діється, коли Пентаґон і його цивільний речник в Уряді, секретар оборони, знаходять пильного слухача в особі Президента, зверхника збройних сил ЗДА, свідомого смертельної загрози збоку Москви-Пейпінґу.

Лос Анджелес, Кенія і Москва

Траґічні події в Лос Анджелесі, де підбурена злочинними елементами негритянська юрба кинулася демолювати і грабувати крамниці і підприємства і де американську поліцію й національну ґвардію зустріли негритянські боївкарі стрілами з рушниць і „коктейлями Молотова", стали для совєтської пропаґанди зручною нагодою для позбавлених будь-яких основ обвинувачень федерального і стейтових урядів ЗДА в дискримінації негритянського населення. До тенденційної писанини совєтської преси на цю тему приєдналися навіть совєтські діячі науки і культури, публікуючи згадуваний на цьому місці відкритий лист до президента ЗДА Линдона Б. Джансона.

Обвинувачуючи американську владу в „кривавій розправі" над населенням негритянського ґетто в Лос Анджелесі, в топтанні „принципів гуманности, справедливости і моралі" совєтські пропаґандисти, до яких треба зараховати й совєтських науковців, письменників і мистців, намірялися не лише понизити престиж ЗДА в очах населення СССР у інших країн світу, зокрема азійсько-африканських, але й також протидіяти ширенню правди про справжнє ставлення совєтського режиму до людей інших рас, особливо ж до представників негритянських народів Африки.

Ця друга мета була за всякою правдоподібністю головною причиною теперішньої совєтської брехливої кампанії проти ЗДА нібито в обороні „переслідуваних" американцями неґрів. Своїми атаками совєтська пропаґанда узялася невтралізувати те некорисне враження, що його викликали опубліковані майже одночасно з подіями в Лос Анджелесі ревеляції африканських студентів про дискримінацію, що її вони зазнавали і зазнають в Совєтському Союзі і збоку режиму і збоку білого населення. Ревеляції ці знайшли широкий відгомін в усій африканській і світовій пресі.

Джан Джозеф Камото, колишній асистент генерального секретаря Спілки студентів із Кенії у Москві, заявив у своєму відкритому листі, що в Совєтському Союзі нема і не може бути мови про будь-яку демократичну репрезентацію громадянства. „Особливо ж — стверджує він — багато до побажання залишає ставлення совєтської адміністрації і совєтського суспільства до усіх чужоземців, і зокрема до людей чорної раси . . . Безпека африканців у Совєтському Союзі є під безупинною загрозою . . . Їхнє перебування в СССР зв'язане з постійним риском". Ще інший студент виявив у своїх ревеляціях цілу систему шикан, що з ними зустрічаються африканські студенти, особливо ж дошкульних у совєтських намаганнях індоктринувати політично і партійно кожного чужоземного студента.

Ревеляції студентів із Кенії висвітлили правдиво становище африканських студентів в Совєтському Союзі, заперечуючи цим в основі всі гарні слова і фрази совєтської пропаґанди про совєтську прихильність і дружбу у відношенні до людей інших рас, зокрема чорної. Цей некорисний для кремлівських самодержців ефект вони намагаються тепер знівечити з допомогою нестримних у засобах і висловах атак на Америку і її уряд.

Мих. Килимний

БРАЗИЛІЙСЬКЕ СЬОГОДНІ

Чи зайшли в Бразилії вже якісь зміни і коли так, то яка найбільша з них?

На це питання без надуми можна швидко відповісти: Останніх п'ять місяців у Бразилії ціна на американський долар стоїть тверда, 1860 крузейрів, не хитається ні вділ, ні вгору.

Раніше бувало зовсім інакше. Ціна доляра втримувалась на одному рівні не більше тижня. Спочатку її наженуть скільки влізе (наприклад, за часів комунізуючого президента Жвон Гулярта, доляр уже коштував 2.000 крузейрів), а потім, одержавши від уряду ЗДА кредити, позичку чи допомогу, знову трохи посунуть на менше. Тоді навіть існувала спеціяльна категорія „комерсантів", яка тільки те й робила, що скуповувала, а потім продавала доляри та іншу тверду валюту. Спеціяльні контори були для цього. Доляр перестав „рухатися", припинилася й гарячка довкола нього, можна сказати, перестала існувати окрема комерційна верства „долярових заробітчан".

Але це стримання ціни на доляр є штучного порядку, воно не сталося в наслідок якихось успіхів нормалізації внутрішнього економічно-фінансового життя, бо такого, на жаль, нема, його, принаймні, ніде та ні в чому не відчувається. ЗДА тепер дають великі кредити Бразилії, тому державний бразилійський банк має змогу, провадячи різні обмеження при купівлі чужої валюти, при експортово - імпортових розрахунках тощо, стримувати ціну доляра. Тривалість такого стримання залежить від дальшого речення надходження великих сум американських долярів до Бразилії.

Все ж, „долярова справа" натхнула бразилійські урядові чинники більш рішуче повести боротьбу за стримання цін на деякі харчові продукти, конкретно на молоко і м'ясо. Молочарні вимагали надвишки на свою продукцію на 20%, посилаючись на тимчасову посуху. Уряд на це не пішов, слушно вказуючи, що в зимовий період в південних естадах країни пасовиська не є головною поживою для молочної худоби. Два місяці тривала уперта боротьба між молочарями й урядом, в часі якої міста дуже терпіли від нестачі молока, аж врешті рясно пішли дощі й „інцидент був вичерпаний", ціна на молоко залишилась давніша.

Продуценти м'яса на свою продукцію в зимовий час теж уже були підвищили ціни на 18-20%, бо так вони, мовляв, роблять кожної зими. Але їм вказали, що підвищувати ціни то вони підвищують, проте, коли зима минає, то „забувають" їх знизити. М'ясарам також довелось поступитися. Передбачають, що теперішні ціни на молоко і м'ясо (на доляри також) будуть чинними, можливо, до кінця року, а потім знову підуть угору.

Загалом знецінення бразилійських грошей, інфляція не тільки не спала, не тільки не затрималась, а таки продовжує „проґресувати" й далі, витворюючи зовсім не рожеві настрої та надії серед загалу населення і навіть у провідних особистостей, які досі в усьому підтримували пореволюційний уряд.

Бразилійці, як відомо, меткі та вправні на дотепне слово. Ось що з цього приводу вони тепер розповідають:

До літака підходять чотири особи — президент Республіки Кастело Бранко, міністер плянування Кампос, міністер фінансів Бульойнс і губернатор естада Ґуанабара Ласерда (один з видатніших політичних провідників у справі скинення попереднього комунізуючого уряду Ж. Ґулярта). Перед сходами, на землі лежить купюра в п'ять тисяч крузейрів. Її підняв Кастело Бранко й заховав собі до кишені. У літаку президент каже своєму супроводові: — Я зараз через вікно пущу ці 5 тисяч крузейрів, їх знайде якийсь бразилієць і відчує себе щасливою людиною . . . Президентові заперечив міністер Кампос: — Краще розміняйте ту купюру по тисячі крузейрів і викиньте їх через вікно, то тоді п'ять бразилійців відчують себе щасливими . . . Міністер Бульойнс сказав ще інакше: — Розміняйте її не по тисячі, а по 500 крузейрів, тоді, коли пустите їх з повітря, то десять бразилійців відчують себе щасливими . . . Ласерда ж заперечив усім трьом: — Президенте, знайдені гроші залишіть у себе, а краще викиньте через вікно цих двох міністрів, тоді всі 75 мільйонів бразилійців відчують себе щасливими . . .

Хоч уряд справді встановив на все і на всіх дуже високі податки, але державній скарбниці все грошей не вистачає і бюджет не вирівнявся. Тому, аж на 70% державні електрівні підняли ціну на електричну енерґію, вартість води у водогонах зросла в 12 разів, значно підвищилися кошти автомобільного транспорту і ність тому числа. Це ж тягне за собою зріст цін на городину, одяг, на речі першої потреби. Правда, знизилась ціна на авта та на різні побутові машини, але бразилійське громадянство їх ще широко не вживає, купувати їх може лише незначна заможна верства, що того всього вже накупилася досить. Отже й далі знижується рівень матеріяльного забезпечення населення, що під кожним оглядом є надзвичайно загрозливим явищем для Бразилії, а відтак і для всього вільного світу.

Протикомуністична революція 31-го березня 1-го квітня 1964-го року була проведена під гаслами оздоровлення всього життя в країні, в усіх його виглядах та розгалуженнях. Провідники революції цілком слушно підкреслювали, що Бразилія загально являє собою хворий організм, який потребує ґрунтовного, доосновного лікування, з засто-

(Закінчення на сторінці 3)

Мирон Б. Куропась

ЧОГО МИ ХОЧЕМО ВІД НАШОЇ МОЛОДІ?

(2)

Проблема порозуміння і його означень

Я багато навчився із дискусії, яка розвинулась після появи першої серії статтей. Варто згадати тут про те, що я був приготований на трудноші порозуміння між дискутантами і мною. Можливо, що ці трудноші дадуться пов'язати із різницями у віці, з різницями щодо місця народження та набутого досвіду (більшість дискутантів народжена в Европі) або, просто з відхиленнями в перекладі. Фактом є, що деякі англійські слова важко перекласти на українську мову. Можна сказати теж, що в процесі розумування та вислову українсько - думаючих чи англійсько - думаючих осіб, деякі слова набирають різних емоційних наголосів та значення для цих двох груп.

Термін „асиміляція", на мою думку, є власне таким прикладом. Для американця цей термін має політичне та економічне значення, але дуже мало, якщо взагалі, культурного. Більшість американців розуміє „американський спосіб життя" як щось радше політичне і матеріяльне, ніж культурне. Я не думаю, що спрощую американський погляд, коли говорю, що бути американцем значить прийняти принципи демократії (гідність людини, вартість „погодження з керованими", вартість „етнічної та релігійної толеранції" і т. д., бути лояльним до обраного уряду та прийняти економічні принципи системи вільної конкуренції). Хоч є різниці в теорії і практиці в Америці, як ми всі бачимо, фактом є, що теоретична побудова існує від початку заснування цієї країни і хоч важка до осягнення, ніколи не була покинута. Треба підкреслити, що культурницькі міркування мають мале значення для американця. З причини такої вільної інтерпретації „американського способу життя" та заіснування достеменно відкритої суспільности, що розвинулась тут, американці не мають труднощів у сприйнятті думки, що хтось може стати „американцем" за своїм вибором. Для більшости американців „асиміляція" означає прийняття певного шляху діяння і життя, а не повної етно - культурної переорієнтації.

Для европейців, однак, термін „асиміляція" має цілком інше значення. Для европейців асиміляція є культурницьким процесом, який денаціоналізує та веде до втрати етнічної та культурної особливости. Ніхто не стає „німцем" чи „греком" із вибору, людина народжується німцем або греком. Німецькі колоністи в Україні були завжди німцями, так із своєї як і з української точки погляду. Для европейця політично - суспільна система не має значення, він є тим, чим народився, хіба що засимілювався і звичайно це означало змінити прізвище та позбутися своїх етнічних різниць. І навіть тоді панівна культура не завжди його цілковито сприймає.

В Америці, натомість, можна бути американцем і попри це втримати свою етнічну окремішність тому, що культура тут є досить неясним означенням, вона складена із цілої низки культур і ще є в процесі творення. Мені здається, що це власне суть американізму в тому, що хтось може бути греком-американцем, німцем - американцем і т. д. Поза індіянами, кожний американець має свої етнічні корені. Так тут було завжди і в тому є причина, що американці не бачать противоріч в тому, що порторіканці, ескімоси та гавайці — всі є американцями. Теорія „культурного плюралізму" заступила теорію „спільного горщика" у підході до етнічних груп.

Щоб повністю зрозуміти такий стан справ і їх значення для виховання, треба однак також познайомитися з еволюцією цього явища. Різниці в емоційному розумінні терміну „асиміляція" мають історичні корені. Те саме діється із термінами „нація", „національність" і батьківщина". Для европейців ці три терміни мають глибоке етнічно - культурне значення, базоване на історичних обставинах. Для американців ці терміни мають інше значення, або й не мають його взагалі.

У всіх европейських країнах (за винятком, може, Швайцарії), культурна та етнічна свідомість попереджували створення модерної національної держави. Довго перед створенням політичних державних рямок, европейці відчували свідомість своєї культурної окремішности від своїх сусідів. У світовій історії поява націоналізму є відносно недавнім явищем, яке прийшло щойно після зникнення універсальних суспільств, як Римська імперія, Римське цісарство німецького народу, чи світова Христова Церква. Після падіння Римського цісарства західньо - европейські країни, користуючись своїм географічним положенням та сильними монархами, здібними об'єднати під своєю рукою різні племена, почали набирати означених національних форм. Із завмертям латини, як універсальної мови, що репрезентувала панівний суспільний порядок, виникнули різні культури, покладаючись на свої окремі мови та літературу. Національні монархи вживали цілої низки засобів для прискорення процесу „націоналізації". Сильними арміями пацифіковано невдоволених. Створено національні Церкви. Місцеву мову піднесено до ролі офіційної мови королівського двора і вона стала засобом літературного та культурного порозуміння. В Англії, Франції та Еспанії національна свідомість стала фактом вже в 15 столітті. В той самий час центральна Европа, зокрема Німеччина та Італія, все ще знаходились у путах февдальних систем, а східня Европа була завернута назад до концепції універсальних держав із виникненням австрійської, турецької та російської імперій.

Нарешті 18-те століття принесло зміну в політичному думанні. Королів замінено республіками. Модерні націо - держави дали поштовх народженню націоналізму. В західній Европі ці зміни зайшли протягом 19-го сторіччя, у східній в 20-му. У всіх европейських країнах однак (за винятком Швайцарії) етно - культурна свідомість попереджувала постання політичної дійсности, тобто нації або національної держави.

В ЗДА сталось щось власне навпаки. Тут політична дійсність попередила етнічну свідомість, яка до того ніколи не досягла пропорцій, відомих в Европі. Що більше, політична дійсність прийшла тут як наслідок деяких економічних міркувань, а саме, англійці, схвильовані „оподаткуванням без репрезентації", стали через ніч американцями при допомозі політичної декларації. Тут важко говорити про свідомість якихнебудь— якщо взагалі — культурних різниць із Англією в 1776 році. Здається, в той час було між самими американцями більше різниць, як з'єднуючих факторів. Були великі релігійні різниці, клясові різниці, були навіть політичні різниці, як вказує на це проблема Гамільтон-Джеферсон. Одинокою спільною річчю була мова, хоч і тут були окремі мовні острови, як голяндці в Ню Йорку чи німці в Пенсилвенії і шведи в Делеварі. Не важко пізнати, що американська культура, якщо взагалі така існує в европейському розумінні того слова, виростає як засіб оправдання створеного політичного факту.

В обличчі такого стану Америка була змушена з самого початку базувати своє існування та навіть своє життя на принципах, що об'єднували б всіх громадян. Тому, що культурницькі уніфікаційні заходи англо - конформістів показались несприйнятливими, американська „культура" почала базуватись на легше сприйнятих політичних та економічних правилах. В засаді це діє по сьогодні.

Навіть сьогодні терміни „нація" і „національність" мають радше політичне чим глибоке культурницьке значення для більшости американців. Американець розуміє термін „нація" як політично означене явище, але воліє вживати терміну „країна", коли йдеться про місце його народження. Він не розуміє, чому українці, народжені під час польської окупації Західньої України, хвилюються, коли їх називати поляками. Для американця важне є, хто в той час панував політично над даною територією. І це власне є принцип окреслення національности для більшости американців.

(Продовження буде)

У ГОСТЯХ НА СІЧІ

Коли я вибирався до королівської Канади, значить до Торонта, друг Ремеха із нюйоркської Публічної Бібліотеки, сам бувший суб'єкт королеви Єлисавети, здвигнув раменами і сказав:

— На біса тобі витрачати гроші і телепатись аж до Канади, коли ти можеш побачити всю торонтську еліту на пляжі у Вайлдвуді?

Потім виявилось, що це правда наполовину, що не вся торонтська еліта прирум'янювала свої тілеса на вайлдвудському пісочку. — Дехто докінчував свої вакації на оселі „Київ", дехто на „Пластовій Січі" у Ґрефтоні, а дехто нудився таки в Торонті, зокрема ті, які вже вернулися з Вайлдвуду . . .

Більше згромадження дорогих канадійських земляків я зустрів у неділю 1-го серпня на пластовій оселі в Ґрефтоні, може тому, що попав туди на великий празник — посвячення дзвона у місцевій пластовій церковці, відданій під покров св. Володимира Великого. Похресник дістав боєве ім'я Юрія Переможця, опікуна пластунів, а нижче підписаний мав небуденну честь бути одиноким його кумом із З'єднаних Держав Північної Америки. Жаль, що Пластова Станиця в Ню Йорку не уповажнила мене репрезентувати на цій параді хоч би навіть сеньйорат, коли вже не юнацтво. Був би для мене більший гонір, а менший видаток . . .

Зворушливим моментом празника була Архиєрейська Служба Божа, відправлена торонтським Владикою, Преосвященним Ізидором, в окруженні духовенства, — соборна не лише церковним уставом, але й тим, що в ній сослужив український православний священик, капелян Станиці. Це довелося мені бачити мабуть вперше тут, на еміґрації, і зразу ж пригадалися давні, добрі, таборові часи, коли такі моменти єднання були, сказати б, на денному порядку . . .

Після церковних відправ та хрестин нашого „Юрка", ми були гостями на обіді в новацькому таборі, запізналися з його командою і неповною сотнею бравих жовтодзюбів, які, уявіть собі! — всі говорять по-українськи! (так запевняв нас адміністратор журналу „Юнак" інж. Омелян Тарнавський). „А як з братчиками? — ставлю підступне питання пану інженерові, — чи вони теж говорять по-українськи? . ." „Братчики не говорять, — була відповідь, — а кричать на ціле горло, щоби втримати порядок і дисципліну!" Одним словом — як звичайно „при воську".

„Пластова Січ' у Ґрефтоні, кількасот акрів лугів, узлісь, дібров, чагарників, простяглась широко сонно-розмріяним красвидом над Озером Онтеріо, що його місцеві патріоти вже вспіли перехрестити на Чорне море . . . А піскoво - глинчасту пасмугу узбережжя назвали — Крим. Так, що я маю право і цивільну відвагу признатися публічно, що я був цього літа на Криму і купався в Чорному морі!

ІКЕР

Х. Довгалюк

ВЕСІЛЛЯ В КРИВІЙ ЛУЦІ

(9)

Або:

Ви, музики, грайте,
А ви, люди, чуйте,
Молоді, додому,
Старії, ночуйте...

Бояри, як і перед шлюбом, тепер мають багато праці. Бо ніхто інший, а саме бояри виряжають молоду до молодого. Вона має посаг, придане: тяжку, або легку скриню, і масу різних речей, як подушки, кравецька машина, все те укладається на окремий віз. Але ці речі, хоч належать до молодої, все ж бояри мають їх „викупити". Їх „продає" наймолодший брат, чи сестра молодої, у віці 4-5 років.

Ото ж, боярин підходить до скрині, а на ній сидить „хранитель" . . . Боярин питає:

— Чи вільно нам цю скриню взяти?

— Ні, треба викупити . . .

— А скільки ж вона коштує?

— Пів карбованця, — відповідає хранитель.

— Ну, добре, ми дамо тобі цілий карбованець, — жартує боярин.

— Ні, мама казали пів карбованця . . .

Бояри платять, як казали мама і, цікаві знати, від кого купили скриню?

— А як тебе звати, — питає боярин.

— Галя, Галюся . . .

— Яка ж ти красуня, — пестять бояри Галюсю і обдаровують її цукерками, горіхами, медівниками.

Бояри виносять скриню. При цьому бувають різні жарти: одні кажуть, що вона порожня, бо за легка, іншим боярам за тяжка, бо, мабуть камінь положили на дно, бо навіть повна скриня не буде такою тяжкою . . . Не зважаючи на всі трудноші, скриню впакували на віз. На другий віз пакують всякі дріб'язки.

Під хатою вишикувано в колону весільні вози, так, як це було перед шлюбом. Так само коні в квітах, з дзвінками чекають нетерпляче, коли сяде на віз молода.

В хаті, дружки із світилками драматизують подію. Вони співають:

Вигортай, мати, жар, жар,
Буде тобі доні жаль, жаль,
Вигортай, мати, дрова,
Оставайся здорова!
Вигортай, мати, тріски,
Дожидайся невістки...

Мати молодої починає плакати. Бо хто знає, яка буде невістка?

Тоді співці рисують для молодої картину її долі. Вони співають:

Ой, там гора каменистая,
Там свекруха норовистая,
Куди підеш, сліди
перевірить,
Зробиш діло, вона
переробить,
Сядеш їсти, вона скоса
гляне,
Аж твоє серденько пов'яне...

Після такої пісні молода також плаче, вмиваючись сльозою.

І наступає остання хвилина прощання. Тато з мамою стоять урочисто рядом і тримають шлюбні ікони молодих. Молоді підходять, кланяються, прощаються, беруть від батьків ікони, бояри ведуть їх з хати і садовлять на віз. Прощання молодої з мамою дуже драматична сцена, яку я навіть не вмію описати, бо це часто переходить в плач, подібний до того, який буває на похороні.

Музики в час прощання молодої грають на дворі для гостей, але як появляється в порозі молода, вони різко міняють свій „курс" на марш. Батько виходить до брами і ще раз широким хрестом благословляє всіх у дорогу. Весільний „поїзд" рушає . . . Музики йдуть попереду, аж за село, а з ними сотки людей. Сільські парубки, „підкріплені" весільним дарунком, спізають. В нас часто співали пісню, яка мала добрий підклад до події. Вони співали:

Ой поїдеш, Галю,
З нами козаками,
Краще тобі буде,
Як в рідної мами!

Ой ти, Галю,
Галю молодая,
Краще тобі буде,
Як в рідної мами...

За селом музики сідають на віз, який в кінці колони їм призначений і весілля поїхало до молодого.

У молодого повторюються весільні події, які були в молодої. Батьки так само зустрічають своїх дітей, садовлять всіх за стіл і роблять, як тепер ми кажемо, велике прийняття, в повному розумінні цього слова. По обіді обсилають короваєм, так, як було в молодої, повторюють ті самі пісні і сцени весілля українського, про яке описано вище.

Є, лише, одна додаткова подія — перезва. Пізно ввечорі приїжджає перезва. На неї всі чекають, виглядають. В склад перезви входить тато і мама молодої, вони в супроводі найближчих родичів приїжджають двома, трьома возами, провідати свою доню, привітатися з її батьками і гостями.

Як повідомляють, що їде перезва (а її з далека чути), батьки молодого з музиками виходить їм назустріч аж за браму, з хлібом і сіллю. Молода пара в цім часі за столом, бо ще не покінчили обсилати короваєм. Всі гості, що приїхали з перезвою, також обсилаються короваєм. Батьки молодої і тут щедро обдаровують своїх дітей. Столи угинаються від напитків і різного роду страв. Музики грають, гості танцюють до пізньої ночі.

(Закінчення на сто. 4-ій)

НАДІЯ

Ти відчула слова, —
Як виновий розлив . . .
Цілу ніч цілував,
Говорив, говорив.

Нам зоря світова
В серці значила слід —
Цілу ніч цілував,
Не проспав сонцесхід.

Чи ж не правда — для нас
Сонце сходить ясне!
В цей освячений час
Щось тривожить мене:

Мало сили уяв,
Світло слова слабе —
Може все не сказав,
Як люблю я тебе.

ОЛЕКСА ВЕРЕТЕНЧЕНКО

Дітройт, 1965.

Ню Йорк, Н. Й.

ПОПИС УЧНІВ МИКОЛИ ПОЛЕВСЬКОГО ТА ЛЮДМИЛИ ТИМОШЕНКО-ПОЛЕВСЬКОЇ

27-го червня в залі Українського Інституту Америки відбувся попис учнів кляси віольончелі проф. Л. Тимошенко - Полевської, та кляси фортепіяну проф. д-ра М. Полевського.

Програма почалась виступом фортепіянової кляси: семилітній Юрко Кух певно заграв першу частину із Сонтіни Клементі, Менует Моцарта і Прелюд Ельменрайха; восьмилітня Зірка Галібей вправно відіграла Музетту Баха, Марш Шумана, Мазурку Томпсона, та при супроводі свого вчителя в'язанку українських народних пісень Берковича. Після неї дев'ятилітня Анна Балабан з захопленням заграла „Журавля" Барвінського, українську пісню та Марш Берковича, і Алегро Басра. Десятилітній Олесь Падковський, учень проф. Л. Тимошенко - Полевської, заграв Французьку пісню — Крейна, Вояків — Шлемюллера, В'язанку народних пісень — Гайворонського га Паде доц — Доброхотіва. Як на всього три місяці науки на віольончелі, Олесь винятково певно і чисто грав. Супровід малощо старшого Юрія Падковського був теж добрий.

Анна і Марія Балабан, із кляси фортепіяну, заграли на чотири руки В'язанку українських народних пісень Берковича. Богдан Галібей вправно в переконливо виконав Бетговена Менует в Соль - мажор, Український танок Даргомижського, Пісню Леонтовича і Тарантелю Томпсона. Після нього Христина Ничай заграла із зрозумінням дві п'єски Чайковського, Неаполітанський танок та Ніцейську пісню і дві п'єси Бурмюлера: Баладу і Лє Шеварресск. Марія Балабан заграла поправно Мрії — Чайковського, Ловецьку пісню — Шумана і Л'авалянш Геллера, вже дещо трудніші п'єси. Після неї Ірина Зеленська певно виконала Менует Коккеріні, Сонату Д. - мажор Моцарта, та Марш — Фоменка. Христина Баранська з відчуттям заграла Англез — Баха, Буре Телеман, Вальс — Косенка, Гойдалку — Гречанінова, та Вальс - Інтермеццо — Кабалевського.

Анна Шабля вправно виконала Гайдна Фінале із Ре - маж. Сонати, Лендлер Моцарта та Думку Заремби. Після неї було талановите виконання Іреною Яросевич „Сольфеджієтта" Ф. М. Баха, славної мініятури Бетговена „Фюр Еліза", та Птаха Е. Гріга: Бетговен був гарно та делікатно заграний.

Учень кляси віольончелі проф. Л. Тимошенко-Полевської, Микола Куліш, гарним тоном заграв Адажіо із Сонати Марчелла; Шансон Трісте Чайковського, виконав з відчуттям; Сальтарелло — Гольтермана, досить бразурну річ, де Микола Куліш показав зовсім добрі поступи техніки. Супровід був в руках Миколи Полевського. Осип Лупань виконав три складні речі: Турецьке Рондо — Моцарта, Марш Гноміз — Гріга та Бурлеску — А. Рудницького, показавши добру школу та вдумливу гру.

Ірина Демчишин записалася двома трудними п'єсами: Фантазією До - мінор — Моцарта та Ноктюрном — Ліста, які вона поправно виконала.

Челістка Галина Сарач, при доброму та дискретному супроводі А. Сарач - Бунілової, блискуче заграла першу частину із концерту Гольтермана; шовковим тоном виконала відомого „Лебедя" Сен-Санса, та бравурне, того ж автора Алегро апассіоната. На кінець Галина Сарач виконала Концертовий полонез — Поппера, дуже блискучу річ, де вона мала нагоду показати свою бездоганну техніку. Не менше враження зробила на присутніх Ірина Насадюк, піяністка, яка виконала Баха Прелюд Мі - бемоль, та скерцо Сі-бемоль мінор — Шопена. В цих двох творах, змістовно протилежних собі, Ірена Насадюк показала широку гаму засобів виконання, та солідну техніку. Хотілося б почути Галину Сарач та Ірину Насадюк в самостійних виступах перед ширшою публікою, щоб громадянство ближче познайомилось із дорібком цих молодих мистців, висліди їхньої праці під наглядом досвідчених та заслужених педагогів, проф. Людмили Тимошенко - Полевської, та проф. д-ра Миколи Полевського.

Ярополк Ласовський

Ню Йорк, Н. Й.

ДВАНАДЦЯТА ВИСТАВА ОМУА

На засіданні Головної Управи ОМУА 12 червня ц. року, рішено влаштувати 12-ту річну виставку в днях від 14-го до 28-го листопада в залі Українського Мистецького Клюбу в Ню Йорку.

В цій виставці можуть брати участь члени і не-члени ОМУА. Кожний учасник зможе виставити: або два образи, з яких кожний не є довший як 40 цалів, або один більший, не довший як 60 цалів. Під довжиною розуміємо довшу сторону образа, включно з рамою (з увагу на місце на стіні). Скульптори можуть присилати не більше як 4 експонати кожний, без обмеження розміру. Не можна присилати творів, які були вже виставлювані на збірних виставах ОМУА в Ню Йорку.

Для покриття коштів виставки і друку каталога члени ОМУА (дійсні і кандидати) платитимуть по 5 дол. від присланого експонату, а нечлени по 7 дол. Зворотних оплат не буде. Хто рефлектує на поміщення репродукцій своїх творів в каталозі, повинен вплатити по 10 дол. за кожну репродукцію згори. Кліші і фотографії будуть звернені мистцям.

Коли кошти репродукцій перевиступлять суму 10 дол., тоді даний учасник буде мусіти доплатити різницю. Коли жюрі не визначить мистецві, який прислав згадану оплату, ніякого твору до репродукції, гроші будуть йому повернені. Всі оплати треба висилати на адресу скарбника ОМУА:

Ivan Palywoda
6 Hughes Rd., Sommerset, N.J.
Ukrainian Artist Association of America

Склад жюрі виставки був вибраний на останніх Загальних Зборах ОМУА: голова — М. Осінчук, члени — Л. Кузьма, А. Малюца, М. Неділко, М. Черешньовський; заступники членів — В. Ласовський, Р. Шуль. Згідно з ухвалою Загальних Зборів з 1963 р., жюрі є обов'язане присяти на відкриттю принаймніше по одному творові від кожного дійсного члена ОМУА. Цьо-го зобов'язання жюрі не має супроти інших учасників виставки. Твори просимо присилати на адресу:

149 2nd Ave., New York, N.Y.
Bohdan Wasylyshyn
41-61 70th St., Woodside, N.Y.

Мистці з Ню Йорку й околиці можуть доручити свої експонати тільки в суботу, 2 жовтня 1965 р., від год. 10 рано до 8 вечора. Твори одержані пізніше не зможемо брати під увагу тому, що жюрі виставки розглядатиме експонати в неділю, 3 жовтня 1965 р.

Всі оплати пересилки мистець мусить заплатити згори, бо не будемо приймати неоплачених посилок з-за кордону, за які ОМУА мусіло б платити оплату в митному уряді.

З-за кордону краще надсилати образи звинені в рульон, без рам і підрамників, без зазначування вищої вартости, на приватну адресу когось з друзів чи секретаря ОМУА, на цю адресу:

Bohdan Wasylyshyn, 41-61 70th St., Woodside 77, L. I., N. Y.

У цьому випадку просимо присилати гроші на рами й підрамники на адресу скарбника ОМУА, бо без цього не виставимо образів.

ОМУА буде старатися берегти прислані твори від усяких ушкоджень, але не може брати відповідальності за шкоди, що постали б під час пересилки або в іншому часі.

За Управу ОМУА:
В. Василишин — секретар
Л. Кузьма — голова.

ДЕ КУПИТИ?

Вас. Чапленко: Чорноморці (істор. роман) $2.90; Їсько Гава (ілюстр. сатир. повість) $1.25; „Нові дні" (популяр. ілюстр. журн, серпень, 1965) $0.45; Б. Грінченко: Твори $2.00; В. Короленко: Вибране (368 ст.) $2.15; Ол. Гончар: Людина і зброя (роман) $1.85; Еміль Золя: Мрія (повість) $1.00; М. Твен, Ч. Уорнер: Позолочений вік (повість) $2.20. Адреса: I. Manylo, Wolosozur P.O. Box 472 Vineland, N.J., U.S.A.

ГОРБАТІ СТІНИ

У селі Кущин, Ніжинського району (Чернігівщина), — пише до „Радянської України" (часопис з 4 серпня) директор школи Майборода, — шкільний будинок ще не закінчили, а дах уже протікає, в стінах — тріщини.

На будові школи з Межівському районі (Дніпропетровщина), — розповідає директор Мелешко, — стіни виводять не рівні, горбаті.

● Пані Чіянг Кай-шек, дружина президента Вільного Китаю маршала Чіянг Кай-шека, відлетіла з Тайпей (Формози) до Америки на кількамісячні відвідини до численних своїх приятелів. Але вона напевне складе й офіційну візиту в Білому Домі та виголосить доповіді на різних форумах.

БРАЗИЛІЙСЬКЕ СЬОГОДНІ

(Закінчення із стo. 2-ої)

сування швидких ефективних заходів, до операційних включно. В цьому їх підтримала переважна більшість населення, включно з робітництвом і селянством.

Відтоді минуло майже півтора року. І з жалем треба одверто визнати, що позитивів революції маси населення на собі ще не відчули. На сторінках „Свободи" ми раз уже писалося про надуявну надмірність, нефаховість та непрацездатність бразилійської державної адміністрації. Нещодавно з цього приводу в пресі виступив видатний бразилійський фінансист - економіст, колишній міністер фінансів, Евженіо Гудін. Він б'є на сполох, кажучи, що „адміністрація з'їсть країну". Він навів чимало фактів щодо чисельности адміністрації на державних залізницях, в інститутах соціяльного забезпечення, в економічно-господарських установах тощо, яскраво й речево показавши, що вже сама кількість тих людей спричинює дефіцити у відповідних галузях, не кажучи вже про брак для неї найменшої праці, брак обов'язків. Евженіо Гудін закликає уряд негайно взятися за перегляд всієї державної адміністрації Бразилії, до її зменшення в десятків разів, до зміни методів та настанов у її доборі і т. ін.

Президент Кастело Бранко діє дуже обережно. Він тепер висуває проєкт зменшення кількости депутатів парляменту та сенаторів. Тобто, хоче почати з самої голови держави. Але так справа може потягнутися довгі роки, а час таки не терпить. Уже чимало дуже потрібних реформ схвалив революційний уряд, однак у дійсному житті вони ще зовсім непомітні, користи з них ніхто ще не бачить. Бо найкращі реформи і найкращі наміри самі собою не проваляться. для здійснення їх потрібно таки людей, людей фахових і на своєму місці. Цього якраз у Бразилії бракує, бо кількість державної адміністрації зовсім не відповідає її якості, про що не раз говорили революційні чинники.

У жовтні поточного року мають відбутися вибори губернаторів в 11-ти естадах. Опозиційні до революційного уряду чинники, головно з партії ПТБ (робітничої), якою давніше керував повалений президент Жвон Гуларт, у важливіших естадах: Гуанабара та Мінас Жерайс, посилено провокують сьогодні виникнення хвилювань в країні. Вони навмисне виставляють кандидатами в губернатори та віцегубернатори тих осіб, які близько стояли до Жвон Гуларта, чи його попередника Жуселіно Кубічека. Ті особи з здеклярованими противниками революції 31-го березня до 1-го квітня 1963-го року, здеклярованими противниками теперішнього уряду, бажаючи повернути Бразилію „на старі рейки". Революційні ж чинники, відтак і урядові, очевидно, побоюючись, щоб ті особи не виграли виборів, вдаються до всіляких заходів аби перешкодити їм зареєструватися в характері кандидатів. А ще не так давно подібні спроби, коли б такі мали місце, тоді маси населення цілком були віддані проведеній революції і виголошеним від її імени гаслам та ідеям. Безплідний на відчутні позитивні наслідки час, як бачимо, робить своє, не на користь існуючому режимові.

Президент Кастело Бранко недавно заявив, що він до кінця свого урядування (ще понад рік часу) рішений передати Бразилію новому президентові добре впорядкованою та організованою, головно в ділянках економічно - фінансовій та соціяльній. Нема ніякого сумніву, що це є щире, благородне бажання сучасного президента.

Бразилію недавно навістила авторитетна американська державна делегація, складена з сенаторів та конгресменів. Вона докладно обговорювала різні важливі справи з президентом Кастело Бранко, з різними міністрами, губернаторами естад та взагалі з впливовими особистостями країни.

Докладніших подробиць про ті розмови та домовлення ще не подано до загального відома, однак „пантофлева пошта" уперто, на всі заставки твердить про близьку велику допомогу Бразилії, навіть про тіснішу співпрацю цих двох країн. Говориться не тільки про допомогу в грошах, а й фаховими дорадниками, інструкторами з певних галузей, матеріялами, машинами...

Хоч московські й китайські комуністи разом зі своїми спільниками півтора року тому зазнали в Бразилії нищівної поразки, та вони ще не закривають очей. Колотнечі, заворушення та збройні диверсії комуністів не тільки зареєстровані за Бразилією. Подібні ворохобницькі виступи всіляких червоних уже кілька разів діставали належну відправу з боку урядових військ та поліції на півночі країни, як і на півдні, зокрема в естаді Ріо Гранде до Сул. Підступні дії колуністів виникають часто і в різних місцях, Революційні й урядові чинники до цього дуже пильні, завжди рішуче та швидко ліквідують їх у самому зародкові.

Було б неймовірним нещастям втратити Бразилію в користь комуністів, нещастям і для бразилійського народу і для всього вільного світу. Найкраща ж забезпека від загрози комунізму — це її цілковите оздоровлення, її впорядкованість. Та до цього треба ще швидше, ніж досі тут ідеться. Бразилія бо країна не тільки великих труднощів, а й країна можливості чекають лише на вміле використання та використання вільних можливостей.

Що писала „Свобода" 50 років тому

„Свобода" з 17 серпня 1915 року.

„Перший український посол в Канаді"

„З Канади доносять, що при виборах до парляменту в провінції Манітобі, які відбулися 6-го ц. м., вибрано вперше українського посла. Вибраним українським послом є п. Тарас Ферлей. На 1743 відданих голосів у виборчій окрузі Гімлі п. Ферлей отримав 1.181, отже значно більше від свого противного кандидата Торвалдсона. П. Ферлей є родом з Коломийщини в Галичині. До гімназії ходив в Коломиї й у Львові, а переселившися до Канади, став там працювати для своїх земляків, за що діждався від них признання в день останніх виборів до манітобського парляменту, бо вибираючи його значною більшістю голосів, виявили йому своє довір'я і признання за його працю".

„Перенесення віденської „Свободи" до Львова"

„Звісний популярний ілюстрований тижневик „Свобода", орган Народного Комітету, який давніше через 18 літ виходив у Львові, а тепер під час московського наїзду у Відні та здобув собі великий круг передплатників і читачів (львівська „Свобода" є найбільш поширеною українською часописею), перенісся в першій половині серпня ц. р. знова до Львова: послідне число віденської „Свободи" вийшло 30 липня ц. р.... Редагувати „Свободу" буде і надальше д-р Степан Баран, адвокат і секретар Народного Комітету. Американські українці повинні масово передплачувати львівську „Свободу".

„Українські Стрільці"

„Дня 28 і 29 мая стояв курінь Гр. Коссака під проводом сотника Р. Дудинського в боях з переважаючими ворожими силами під селом Лісовичі. По дуже кровавих борбах заняли сотні нову оборонну лінію, якої ворогові не вдалося вже переломити. Втрати російські числяться на тисячі, — і наші втрати поважні, передівсім в офіцирах. В тім часі стояв курінь С. Горука під проводом сотника В. Дідушка під селом Г. Стрільці відбивали і тут сильні російські приступи, поки не занято і не скріплено нового оборонного становища. Передівсім відзначилася сотня сотника Д. Вітовського. З полевої кватири куреня Гр. Коссака — П. Гарасимів, писар".

ДО САЙГОНУ МАЄ ПРИБУТИ Едвард Лендсдейл, емеритований американський генерал, який є добрим знавцем відносин у Південній Азії та зокрема у В'тнамі і був довгі роки старшиною у військовій розвідці. Лендсдейл м. ін. значно причинився до перемоги Філіпінців над комуністичними партизанами. Ген. Лендсдейл буде дорадником амбасадора Кебота Ладжа.

ІНДІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ МІНІСТЕР І. Б. ЧАВАН ПОВІДОМИВ в парляменті, що індійське військо зайняло дві пакистанські місцевості у прикордонній смузі Кашміру, на висоті 8.000-9.000 стіп. Нічого не сказано, чи це відбулося з боями і жертвами.

„Хлопчачі комісари"

Ось він, підкотивши штани, мчить на ровері центральною вулицею. Куди? Змахне чубом: „Та все туди ж — до „Вогника" — до табору праці і відпочинку горлівських школярів... То разом із хлопчаками до перших півнів опрацьовує плян якоїнебудь таємничої „операції".

Це Володимир Гамаюнов — „хлопчачий комісар" Горлівки (Донеччина) — фігура число один у вихованні підлітків поза стінами школи І.х. цих „хлопчачих комісарів", — каже І. Зюзюкін у „Молоді України" (часопис з 10-го липня), покликало само життя...

У совєтській системі ланцюг виховання — родина, школа, фабрика, вулиця... Найслабша ланка — вулиця. На неї посилалися, коли виводили криву росту двійок, тобто низьких навчальних оцінок учнів, пустощів та поганих вчинків. Це й покликало до життя „хлопчачих комісарів". Знайшли Захара Закірова, робітника із Темір-Тау, який почав робити з хлопцями походи. Його нібито почин чи ініціятиву схвалив пленум центрального комітету партії в Москві — і „хлопчачі комісари" почали діяти.

На „хлопчачих комісарів" призначають переважно партійців та комсомольців. Їх завдання виховувати чи то пак наглядати за дітьми в природних, звичних для дітей умовах. Вулиця стає ареною військово - спортивних вправ, а покинуте приміщення — малою „академією наук". У „хлопчачого комісара" діти ходять в „командирах„ „політруках", завершують „трудові десанти" — прибирають чи закладають міські сквери, парки...

Не обходиться, звичайно, й без того, щоб „хлопчачі комісари" не „радилися" з працівниками міліції та прокуратури. Де б дитина не ступила, за нею стежать, контролюють кожен її крок. Це й дало людям привід просто кпити з цих заходів. Не без глуму таке виховання називають „дворовою" педагогікою.

„Якщо деякі вулиці нам покищо дають сумні жнива дитячих пустощів, — каже І. Зюзюкін, — значить на цих вулицях не завелися ще люди типу Закірова, Гамаюнова," тобто „хлопчачих комісарів" або, іншими словами, режимних наглядачів за дітьми.

П. П.

Черги до... моря

мешканця Ялти припадає в ці дні не менше трьох курор-

Крим. Ялта. На кожного тників, які відпочивають без путівок і курсівок, так званим диким способом, — розповідають спеціяльні кореспонденти „Радянської України" (часопис з 31 липня) К. Даниленко і А. Ященко.

Та злигодні починаються ще далеко від Ялти — в Симферополі. Щонайменше годину простоюють люди під пекучим сонцем за квитком на тролейбус, бо на ялтинський напрямок працює лише одна каса.

Нарешті, ми в Ялті. Сонце, повітря, море... Прагнемо влаштуватися з мешканням, бо ж який відпочинок без притулку!... У першому ж готелі — були покарані за свою добродушність. Адміністраторка готелю „Південний" Марія Федорівна знизала плечима:

— Товариші, та якби ви навіть повернулися з самого космосу, то й тоді б я не знайшла жадного вільного місця.

Подібне становище в усіх десяти готелях міста. Лишилося одне — йти до приватника. Біля автобусної станції — людський натовп. Йде жваво торгівля за місце на ліжку під дахом, а то й просто на розкладному ліжку під вітами дерев. Карбованець за ніч. А відпочиваючих без путівок — на становищі „диких" — більше ста тисяч. Значить, протягом липня вони віддали приватникові понад три мільйони карбованців. Скільки ж потече до кишень приватників і в серпні, трохи менше у вересні. Те саме діється в Алушті, Євпаторії, Теодосії та інших курортних місцях Криму. Десятки мільйонів карбованців поплизуть за літо до рук приватників. А могли б потрапити державі. — бідкаються кореспонденти.

А як із харчуванням? Щоб пообідати, витрачаємо щонайменше годину, — розповідає Г. Луцький, який прибув сюди на відпочинок з Києва. — А ще ж вечеря, сніданок... Щодня три години в черзі.

А вода? На вулицях Ялти, на центральному пляжі є автомати для її продажу. Та напитися не завжди вдасться: бракує монет. У місті не відкрито жадного розмінного пункту. На масандрівському пляжі колонки для питної води — сухі. Єдина на весь пляж бочка з квасом — на замку.

Ми не сказали ще про головне — про море, заради чого і їдуть сюди люди. Влаштувавшись сяк-так з мешканням, поквапливо йдемо на міський пляж. О, матінко моя рідна! Який же це в біса пляж — землі грішної не видно під людськими тілами! Все прибережжя освоєне „дикими". І освоєно, якщо вимірювати відсотками — на всі п'ятсот! Про те, щоб лягти чи навіть сісти, не може бути й мови.

П. Панасенко

МАСТАДОНТ НА ОДЕЩИНІ

В балці поблизу села Точилове, Ананьївського району (Одещина) знайдено кістяк мастодонта. Висота тварини сягає 3,5 метра, довжина 4,5 метра, а вага 6 тонн. Учені Одеського університету відносять загибель тварини в так званому третинному періоді близько 12-15 мільйонів років тому.

Коли на глибині 12 метрів розрили піщаний ґрунт, постала картина, на підставі якої можна припустити, що мастодонт (тварині було близько ста років) прийшов на водопій і застряг у болоті, з якого вже не вибрався. (З „Молоді України" 8 серпня).

Юрій Таркович — надзвичайний професор історії

Нашого земляка із Закарпаття, Ю. Тарковича, найменовано надзвичайним професором історії Рочестерського університету, починаючи з вересня ц. р. Юрій Таркович уродженець Срібної Землі, де він під час самостійности Карпатської України працював редактором у Хусті. Прибув до Америки в 1957 році із Західньої Німеччини, де працював журналістом в Радіо Свобода (тоді Визволення) майже чотири роки. В цьому радіо в Мюнхені Ю. Таркович зорганізував і зів відділ передач про життя українців у вільному світі та писав на інші, переважно економічні теми. В Америці від 1959 до 1963 року працював викладачем (інструктором) в університеті Сиракюзи, що є одним з найбільших приватних університетів в ЗДА, нараховуючи понад 22 000 студентів, в тому закордонних із 80 країн.

В цьому ж університеті Ю. Таркович, сам студіючи, одержав теж науковий ступінь магістра історичних наук в 1962-му році. Маючи досвід і американський науковий диплом в 1963-му році, Ю. Таркович одержав і ступінь доцента в Монро коледжі в Рочестері. Монро коледж є складовою частиною стейтового університету Ню Йорк. Тепер, по складенні додаткових іспитів із ділянки новітньої історії нашого земляка підвищено до ранґи надзвичайного професора (Associate Prof.). Проф. Юрій Таркович викладає історію західньої цивілізації і з наступного академічного року викладатиме історію Совєтського Союзу.. Проф. Таркович також одержав окрему стипендію університету Ню Йорк з метою вивчення новітньої китайської цивілізації і відношення між Китаєм і західнім світом та відношенням між Китаєм і Совєтським Союзом. Для вивчення певних джерел Ю. Таркович поїхав до Европи.

Н. Н.

Весілля в Кривій Луці

(Закінчення із стор. 2-ої)

Аж тоді, як їде до дому переззa, всі йдуть „на добраніч'.

В понеділок рано весілля продовжується. Багато гостей, що приїхали здалека, ночують в сусідів, а музики також. Після доброго сніданку знову починається весільний день, але не такий, як був в неділю. На понеділок і вівторок немає більше весільних канонів. Бояри, світилки, дружки в неділю закінчили свою службу і їх на весіллі немає. Тепер лише свати, куми, свашки та ядини, від них то, музики, не мають спокою. В понеділок, ввечері, музики їдуть додому.

На весіллі дуже високодостойними особами є хресні батьки молодої пари. Своїм достоїнством вони стоять на другому місці після рідних батьків молодих, а як кого з рідних батьків немає в живих, їх заступають хресні.

Таким величним і чудесним було колись наше українське весілля. Я описав його з власних спостережень і на підставі зібраних мною фолкльорних матеріялів про культуру українського села і про поетичну творчість його народу. В кожній місцевості є маленькі відхилення у весільних церемоніях, але канони весільної драми є незмінні і зобов'язуючі для всіх. Найкраще весілля з історичними традиціями часів княжої доби в Україні відбуваються на Поділлі і Волині, це, мабуть тому, що „Поділля — краса України, а Волинь — бастіон культури"...

Було б добре якби в пресі хтось доповнив моє оповідання, а ще було б ліпше, якби наш театер опери і балету, під відкритим небом, на Союзівці, показав наше, укрінське весілля таким, як воно колись було. Я певний, що цією темою можна зацікати американський театр і кіно!

(Кінець)

● **Четверо чехів, 65-літня Марія Топікова,** її донька, зять і мала внучка втекли з Чехословаччини до Італії. Прибувши до Югославії, як туристи, вони всіли в порті Задарі до гумового човна і переплили ним 110 миль впоперек Адрійського моря, зголосившись в першому малому італійському порті до місцевих властей та прохаючи дати їм азиль. Один американець поміг їм зреалізувати замір утечі.

● **Над Японією перелетів** вже втретє у цьому році нищильний тайфун. Цим разом найбільш пошкоджені були місцевості на південний захід від Токіо. Зливні дощі, що товаришили тайфунові, змели 17.000 будинків та спричинили 68 лявін. У штормі затонули три кораблі. Щойно підраховують втрати в людях і майні.

ТАРЗАН, ч. 5 488. Скарби зімбансів...

MORELLI AND WALLACE LISTENED INTENTLY TO STEVE HARRIS' STORY. "FASCINATING!" MARIO EXCLAIMED. "--AND DID YOU FIND THE TREASURE?"
"OH, YES," REPLIED HARRIS. "HUGE VAULTS OF NUGGETS AND JEWELS WERE FILLED BY THE ANCESTORS OF THE ZIMBANS--"
"BUT NATURALLY, AS A SCIENTIST, I WAS MORE INTERESTED IN THE HISTORICAL VALUE OF THE RUINS." MORELLI COUGHED SOFTLY. "NATURALLY," HE SAID.

Мореллі і Воллес уважно слухали історії Стіва Гарріса, що була „захоплююча". Маріо вигукнув. — А чи ви знайшли скарб?

— О, так. — відповів Гарріс. — Великі льохи самородного золота і самоцвітів, які склали предки зімбансів..

— Та, очевидно, я як науковець був більше зацікавлений історичною вартістю руїн. — Мореллі легко зідхнув. — Очевидно, — сказав він.